

Granskning av samhällsekonomisk kalkyl som underlag till ansökan om EU-stöd

Problem

Vid ansökan om finansiellt stöd till infrastrukturinvesteringar från EU (EUs CEF Transport Call) krävs underlag i form av:

- en beskrivning av det aktuella investeringsobjektet,
- en "ekonomisk analys", vilket motsvarar vår svenska samhällsekonomiska analys som redovisas i kapitel 2 i SEB
- två stycken finansiella analyser där projektets finansiering och behov av finansiering (financial gap) redovisas.

EU har en strikt mall för hur deras CBA (eller "economic analysis" som de benämner kalkylen) ska se ut. Den svenska kalkylen behöver räknas om och struktureras om i vissa avseenden för att passa in i EUs kalkylmall.

Grundmetodikerna för CBA är naturligtvis densamma i Sverige och inom EU (den grundläggande "skolboks-modell" som är allmänt tillämpad världen över). Men CBA-kalkyler kan struktureras och presenteras olika sätt i dels den klassiska kalkylstrukturen, dels den s. k. intressent-modellen. Presentationerna av kostnader och nyttor är skurna på lite olika ledder och grupperade på olika sätt i de två modellerna, men de ska självfallet ge samma nettoresultat i slutändan.

Värderingen av olika effekter i en nationell kalkyl ska normalt sett baseras på det egna landets skattade skuggpriser som speglar de egna medborgarnas värdering av nyttor och kostnader. Men det kan trots allt finnas vissa generella kalkylparametrar som behöver anpassas från svensk tillämpning av CBA till EUs tillämpning. Exempel på sådana kalkylparametrar är kalkylperiod och "marginal cost of public funds" (det vi kallar för "skattefaktorn").

En mall för och PM om det principiella tillvägagångssättet för denna omstrukturering och omräkning finns att hämta på ASEKs externa hemsida (www.trafikverket.se/asek).

Till EU-ansökan ska bifogas ett "flow-chart" (tillhandahållet av EU för deras CEF Blending Call) där den samhällsekonomiska kalkylen (economic analysis, enligt EUs benämning) för infrastrukturinvesteringen redovisas med årliga effekter i 40 år. Inom EU är 40 år den normala kalkylperioden för alla infrastrukturinvesteringar. För svenska projekt med en kalkylperiod på 60 år får man redovisa årlig effekter för de 40 första åren av kalkylperioden (de 40 första åren efter trafiköppningsåret/diskonteringsåret) plus ett restvärde det sista året som motsvarar summan av effekterna från år 41 till 60.

I denna "flow-chart" ingår även två stycken "financial analysis" d v s likviditetsanalyser av finansieringen av investeringen. För dessa analyser har inte ASEK några rekommendationer eller principer, eftersom vi inte gör den typen av beräkningar för den svenska infrastrukturplaneringen (här finansieras ju det mesta via skattemedel). Det är därför ansökans "economic analysis" som ska granskas i förhållande till objektets svenska samhällsekonomiska kalkyl.

Granskningens syfte

Det som ska granskas och godkännas är den samhällsekonomiska kalkyl som redovisas i EUs särskilda "flow-chart" och som känslighetsanalys i objektets svenska SEB.

Syftet med granskningen är att

- Fastställa att EU-kalkylen bygger på de ingångsvärden och effekter som ges av en granskad och godkänd samhällsekonomisk huvudkalkyl i objektets SEB.
- Fastställa att omstruktureringen och omräkningen av den svenska kalkylen gjorts enligt de principer för omräkning som tagits fram av ASEK och som finns publicerade i en Excel-baserad mall och ett PM på ASEKs externa hemsida.
- Fastställa att det ekonomiska resultatet EUs "economic analysis" svarar mot det ekonomiska resultatet i den svenska samhällsekonomiska kalkylen, med hänsyn taget till omräkningar m a p skattefaktor och valutakurs.
- EU-kalkylen ska redovisas som känslighetsanalys i en ny version av den SEB som utgjort underlag för EU-kalkylen. Den nya versionen av SEBen ska godkännas och publiceras bland andra samhällsekonomiska underlag på Trafikverkets externa hemsida.

Underlag för granskningen

EUs flow-chart med ifylld kalkyl

Granskad och godkänd SEB. Huvudkalkylen i en sedan tidigare granskad och godkänd SEB utgör underlag för omräkning/omstrukturering till en EU-kalkyl i euro. Om det inte finns en granskad och godkänd huvudkalkyl i botten så måste det svenska underlaget först granskas och godkännas innan granskningen av EU-kalkylen tar vid.

Omräkningsark med redovisning av omräkning av:

- investerings-, reinvesterings- och D&U-kostnader för eliminering av skattefaktor,
- omstrukturering från livslängd på 60 år till 40-år och restvärde samt omgruppering av skatte- och budgeteffekter
- omräkning av effekter till euro

Principer för granskning

1. Omräkning av skattefinansierade investerings-, reinvesterings- och D&U-kostnader.

Skattefinansierad investeringskostnad, reinvesteringskostnad och D&U-kostnad är i den svenska samhällsekonomiska kalkylen uppräknade med en skattefaktor på 1,3 (skattefaktorn representerar "the marginal cost of public funds"). De skattefinansierade

kostnaderna är alltså belastade med en extra kostnad på 30% som avser att motsvara effektivitetsförluster i ekonomin p g a snedvridande skatter (the excess burden of taxes). I EUs kalkyler ska inte en sådan kostnad ingå (d v s "the marginal cost of public funds sätts lika med 1).

Kolla därför att:

De skattefinansierade investeringskostnader, reinvesteringskostnader och D&U-kostnader i EU-kalkylen (EUs flow-chart, fliken "economic analysis") är:

- o lika med de svenska kostnaderna i SEB dividerad med faktorn 1,3
- o omräknade med gällande valutakurs för Euro/sek (vanligtvis i storleksordningen 10 euro/100 sek).

2. Redovisning av effekter anpassad till 40-års kalkylperiod.

Alla effekter under kalkylperioden ska i EUs flow-chart redovisas som årliga effekter i 40 år plus ett restvärde för de sista 20 åren i de fall kalkylperioden är 60 år i den svenska kalkylen. Dessa värden diskonteras automatiskt i EUs flow-chart till nuvärde i periodens början.

Omräkningen från svenska värden till EU-kalkylens redovisning görs i ett omräkningsark (oftast i en flik kallad Beräkningar) på följande sätt (metoden finns beskriven i PM på ASEKs externa hemsida):

Med utgångspunkt från nuvärdet av årliga effekter för prognosår 1 skattas (något schablonmässigt) de årliga odiskonterade effekterna, för varje enskilt år under hela kalkylperioden för den svenska kalkylen. Skattningen görs genom "omvänd diskontering" (från nuvärde till slutvärde det aktuella året) med gällande diskonteringsränta, kombinerat med back-casting med hänsyn till gällande förutsättningar beträffande volymtillväxt (trafik tillväxt) och eventuella reala prisökningar över tiden. Dessa årliga effekter redovisas i en tabell med årliga värden för samtliga år, fortsättningsvis refererad till som tabell 1.

De effekter som beräknats i ovan beskrivna tabell 1 diskonteras med gällande diskonteringsränta till nuvärden och redovisas i ytterligare en tabell, fortsättningsvis refererad till som tabell 2. Till denna tabell 2 görs en beräkning av dels summa nuvärde av alla effekter för de första 40 åren av kalkylperioden, dels summa nuvärde av de effekter som uppstår efter det 40:e året oftast 20 år från det 40:e året till 60:e året. Det senare värdet används som restvärde.

Detta restvärde ska räknas om till euro och läggas in i EUs flow-chart. Men det måste innan dess räknas upp till odiskonterat slutvärde det 40:e året, eftersom EUs flow-chart gör en automatisk diskontering av det inmatade restvärdet från år 40 till år 0.

Till tabell 2 brukar även summan av de årliga nuvärden för hela kalkylperioden redovisas. Den summan kan stämmas av mot de nuvärden för enskilda effekter som redovisas i huvudkalkylen i SEBen. Dessa summor ska vara lika stora för alla effekter utom reinvesteringar och D&U-kostnader som har korrigerats med hänsyn till skattefaktorn.

I ytterligare en tabell (som jag refererar till som tabell 3) redovisas värdet av effekterna i tabell 1, omräknade med gällande valutakurs till Euro. Från tabell 3 hämtas de effekter som ska läggas in i EUs flow-chart, fliken för "economic analysis", för år 1-40.

Kolla därför att:

- Summa nuvärden, över hela kalkylperioden, av effekterna i ovan beskrivna tabell 2 stämmer med de nuvärden av effekter som redovisas i SEB.

(OBS! För enskilda effekter kan det uppstå smärre differenser mellan beloppen i omräkningsarket och SEBen utan att det för den skull är något fel i beräkningarna. De årliga effekterna har ju skattats schablonmässigt utifrån våra modellverktygs redovisning av nuvärden av effekter vid prognosåret, och därefter diskonterats och summerats igen. En liten felmarginal kan man därför få räkna med, dels av rent räknetekniska skäl som avrundningsfel, dels på grund av eventuella förändringar över tiden i effektberäkningar utöver trafik tillväxt och prisökningar som inte kommer med i schablonräkningen.)

- Restvärdet stämmer med summa nuvärde av effekter efter 40e året och att det räknats upp från nuvärde till slutvärde det 40e året innan det läggs in i EUs flow-chart.
- Nettonuvärdet av de effekter samt de investeringskostnader och restvärde som läggs in i EUs flow-chart stämmer (med hänsyn till valutakurs) med det nettonuvärde (exklusive effekter av skattefaktorn) som redovisas i SEBen.

3. Budgeteffekter redovisas inte separat i EU-kalkylen. I EU-kalkyler värderas effekter exklusive skatter, offentliga avgifter och moms. I svenska kalkyler räknas effekter inkl skatter, offentliga avgifter och moms men även med budgeteffekter som balanserar dessa skatter, offentliga avgifter och moms. På så sätt elimineras deras effekter i kalkylen så att det slutliga kalkylresultatet blir samma som vid värdering exklusive skatter, offentliga avgifter och moms.

Enligt ASEKs mall för omstrukturering av effekter från svensk CBA till EU-format så ska:

Budgeteffekter som är kopplade till kostnader för persontransporter och trafikantkostnader för privatbilism (t.ex. drivmedelsskatter och budgeteffekter av drivmedelsskatter) läggs till övriga effekter för trafikanter i EU-kalkylen

Budgeteffekter som är kopplade till operativa trafikeringskostnader för persontransporter och transportkostnader för gods (t.ex. banavgifter och budgeteffekter av banavgifter) ska läggas till övriga effekter för transportföretag i EU-kalkylen.

Nu har det inte så stor betydelse exakt var man lägger budgeteffekterna när man "omgrupperar" de svenska effekterna till EU-kalkylen. Huvudsaken är att alla effekter kommer med och att inte nettonuvärdet påverkas av den omstrukturering som görs.

Kolla därför att:

- *Nettonuvärden i EU-kalkylen (räknat i Euro) ska motsvara (med hänsyn till gällande valutakurs) det svenska nettonuvärdet plus den extra kostnad som tillämpningen av skattefaktorn innebär (de extra 30 % som läggs på de skattefinansierade investerings-, reinvesterings- och D&U-kostnaderna).*